

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 79.553/1

van 8 juli 2026

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot
vaststelling van de regels voor de subsidieoproep in 2026 voor
investeringen binnen herdenkingstoerisme WO I’

Op 8 juni 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot vaststelling van de regels voor de subsidieoproep in 2026 voor investeringen binnen herdenkingstoerisme WO I’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 30 juni 2026. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Laurens LAVRYSEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 8 juli 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET ONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering regelt een projectoproep in de loop van 2026¹ met het oog op het subsidiëren van toeristische projecten rond de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en van de bijhorende infrastructuur, met een focus op projecten die specifiek inzetten op comfortverhoging en op projecten die extra beleving toevoegen of de bestaande beleving versterken.

2.2. In het ontwerp worden onder meer de toekenningsvoorwaarden bepaald waaraan de te subsidiëren projecten moeten voldoen (artikel 2 van het ontwerp), de kostensoorten vastgesteld die voor subsidiëring in aanmerking komen (artikel 6) en de hoogte (artikel 4) en de uitbetaling (artikel 5) van de subsidie geregeld. Het ontwerp bevat voorts bepalingen betreffende de procedure van aanvraag (artikelen 7 en 8), beoordeling (artikelen 9 tot 12) en toekenning van de subsidie (artikelen 13 en 14), de door de begunstigde van de subsidie na te leven voorwaarden na de toekenning van de subsidie (artikel 15), de verantwoording van de aanwending van de subsidie (artikel 16), de verhouding met de Europese staatsteunregelgeving (artikelen 17 tot 19), de indicatoren voor de beleidsevaluatie (artikel 20), de voorwaarden waaronder de subsidie kan worden gewijzigd of ingetrokken (artikel 21) en de wijze waarop Toerisme Vlaanderen de gesubsidieerde projecten bekend maakt (artikel 22).

RECHTSGROND

3.1.1. De ontworpen regeling vindt rechtsgrond in het in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef vermelde artikel 5, § 2, tweede lid, van het decreet van 19 maart 2004 ‘tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Toerisme Vlaanderen"’, gelezen in samenhang met artikel 5, § 1, van hetzelfde decreet. Eerstgenoemde bepaling machtigt de Vlaamse Regering om regels en voorwaarden vast te stellen indien het uitvoeren van de betrokken taken (lees: de taken bedoeld in artikel 5, § 1) gepaard gaat met onder andere het verstrekken van een subsidie.

Hierbij dient evenwel een dubbel voorbehoud te worden geformuleerd.

3.1.2. In de eerste plaats biedt artikel 5, § 2, van het decreet van 19 maart 2004 geen rechtsgrond voor de artikelen 4, § 4, en 13 van het ontwerp, waarin respectievelijk voorzien wordt in een cofinanciering door de Provincie West-Vlaanderen en in de mogelijkheid voor de Provincie West-Vlaanderen om, na uitputting van het budget, bijkomend middelen toe te kennen voor

¹ De subsidieaanvraag dient te worden ingediend in de periode van 20 juli 2026 t.e.m. 15 september 2026 en de projecten dienen in beginsel te worden gerealiseerd in de periode van 15 september 2026 t.e.m. 30 juni 2030.

ontvankelijke maar niet-geselecteerde subsidieaanvragen. Artikel 5, § 2, tweede lid, van het decreet van 19 maart 2004 biedt immers enkel rechtsgrond voor een regeling waarbij voorzien wordt in de toekenning van een subsidie door Toerisme Vlaanderen en niet voor de toekenning van een subsidie door een andere entiteit.

Hierover bevraagd, verklaarde de gemachtigde dat de financiering door de provincie West-Vlaanderen louter “ter kennisgeving” wordt meegegeven “om duidelijk te maken dat ook de provincie West-Vlaanderen het engagement heeft aangegaan om dit krediet ter beschikking te stellen” en dat de concrete regeling hierover nader bepaald wordt in de samenwerkingsovereenkomst tussen Toerisme Vlaanderen en de Provincie West-Vlaanderen. Een dergelijke “kennisgeving” heeft evenwel geen regelgevende strekking en hoort niet thuis in het dispositief van een regelgevende tekst.² In elk geval zullen, in het licht van de rechtsgrond van de ontworpen regeling, de engagementen die de Provincie West-Vlaanderen in dit kader aangaat enkel kunnen voortvloeien uit de dwingende kracht van de desbetreffende overeenkomst en niet uit het aan te nemen besluit.

De artikelen 4, § 4, en 13 kunnen derhalve geen doorgang vinden.

3.1.3. Daarnaast dient een voorbehoud te worden gemaakt bij artikel 7, § 3, van het ontwerp. De begunstigde van de subsidie kan een natuurlijke persoon zijn die over een ondernemingsnummer beschikt (artikel 7, § 2, van het ontwerp). De gegevens opgenomen in een subsidieaanvraag (artikel 7, § 3, van het ontwerp) die uitgaat van een dergelijke natuurlijke persoon, dienen beschouwd te worden als persoonsgegevens.³ Bijgevolg impliceert de ontworpen regeling een verwerking van persoonsgegevens in zoverre deze toepassing vindt op subsidieaanvragen uitgaande van natuurlijke personen.

Het formeel legaliteitsbeginsel dat vervat ligt in artikel 22 van de Grondwet houdt in dat een delegatie aan een andere macht niet in strijd is met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen”⁴ voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.

Aangezien het decreet van 19 maart 2004 geen regeling aangaande de verwerking van persoonsgegevens bevat en uit de bepalingen van dat decreet zelf ook niet duidelijk volgt op grond van welke criteria de subsidies kunnen worden verleend, kunnen de essentiële elementen

² Omzendbrief VR 2019/4 betreffende de wetgevingstechniek, aanbeveling 119.

³ Zie artikel 4, 1), van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

⁴ Ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, maken de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uit: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens. Zie Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opm. 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

van de gegevensverwerking niet geacht worden bij decreet te zijn geregeld. De ontworpen bepaling kan slechts doorgang vinden nadat de essentiële elementen van de gegevensverwerking voldoende nauwkeurig bij decreet zijn bepaald.⁵

3.2. Zoals de gemachtigde bevestigde, biedt het tevens in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef vermelde artikel 110 van het decreet van 19 december 2025 ‘houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2026’ geen rechtsgrond voor het te nemen besluit.

3.3. Daarnaast opperde de gemachtigde dat de rechtsgrond voor de in artikel 16 van het ontwerp bepaalde indicatoren voor beleidsevaluatie van de subsidie moet worden gezocht in artikel 76/2, eerste lid, 13° (lees: 3°),⁶ van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (hierna: VCO). Evenzo zou kunnen worden voorgehouden dat de rechtsgrond voor artikel 17 van het ontwerp, dat bepaalt dat Toerisme Vlaanderen overgaat tot openbaarmaking van de resultaten van de goedgekeurde projecten via zijn website, moet worden gevonden in artikel 76/2, eerste lid, 13°,⁷ van dezelfde codex.

Artikel 76/2, eerste lid, van de VCO somt een aantal elementen op die het subsidiekader dat een subsidieverstrekker uiterlijk bij de toekenning van een subsidie bepaalt, minimaal moet bevatten. Deze bepaling bevat zelf geen machtiging aan de Vlaamse Regering en kan dus op zichzelf geen rechtsgrond uitmaken voor een artikel in een uitvoeringsbesluit. Dat neemt niet weg dat de voormelde decretale bepaling elementen opsomt die aan bod kunnen komen bij het regelen van een subsidie.⁸ Als de Vlaamse Regering beschikt over een voldoende rechtsgrond voor het regelen van de subsidie, zoals hier het geval is, kan zij daarop steunen voor het regelen van die elementen en is daarvoor geen bijkomende rechtsgrond vereist.

⁵ Wat de maximale bewaartermijn betreft, kan evenwel worden teruggevallen op artikel III.87, § 1/1, derde lid, 2°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 dat stelt dat “volgende bestuursdocumenten maximaal tien jaar [worden] bewaard als ze persoonsgegevens bevatten: (...) 2° de bestuursdocumenten die betrekking hebben op een subsidie als vermeld in artikel 2, 34°, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019. De termijn begint te lopen vanaf het ogenblik dat de subsidie is afgehandeld of geweigerd.”

⁶ Volgens die bepaling wordt uiterlijk bij de toekenning van een subsidie door de subsidieverstrekker een duidelijk subsidiekader bepaald dat onder meer de indicatoren bevat die toelaten om de subsidie tussentijds, op het einde van de duurtijd van de activiteit waarvoor de subsidie wordt verleend, en bij de beleidsevaluatie, vermeld in artikel 76/1 van dezelfde codex, inhoudelijk en financieel te evalueren.

⁷ Volgens die bepaling wordt uiterlijk bij de toekenning van een subsidie door de subsidieverstrekker een duidelijk subsidiekader bepaald dat onder meer de openbaarmaking van de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten bevat.

⁸ De betrokken elementen werden in de toelichting bij het artikel waarmee artikel 76/2 in de voormelde codex werd ingevoegd omschreven als “minimale essentiële elementen” voor een subsidiekader (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1303/1, 14), zodat het logisch lijkt dat deze geregeld kunnen worden wanneer men een subsidie regelt. Voor zoveel als nodig bevat artikel 76/2, derde lid, van de voormelde codex ook een machtiging aan de Vlaamse Regering om deze elementen te verfijnen en aan te vullen.

VORMVEREISTEN

4.1. Het ontwerp betreft steunmaatregelen die moeten worden beschouwd als staatssteun die in beginsel overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie voorafgaandelijk moet worden aangemeld bij de Europese Commissie.

Uit artikel 3, tweede lid, van het ontwerp blijkt evenwel dat het de bedoeling is dat de steun verleend wordt “met toepassing van artikel 53 van de algemene groepsvrijstellingsverordening”.⁹

In beginsel kan inderdaad aangenomen worden dat de steun aan projecten die specifiek inzetten op comfortverhoging of op het toevoegen van extra beleving of de versterking van de bestaande beleving (artikel 6 van het ontwerp), die toegekend wordt aan sites en musea (artikel 4, § 2, van het ontwerp) die verband houden met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog (artikel 2, § 2, van het ontwerp), beschouwd kunnen worden als steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed in de zin van artikel 53 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening.¹⁰ Artikel 4, § 2, van het ontwerp voorziet evenwel ook in de mogelijkheid om steun te verlenen aan een “regiobreed project”, zonder dat uitdrukkelijk bepaald wordt waarop dat project precies betrekking dient te hebben, zodat niet gewaarborgd is dat het om een project gaat dat binnen het toepassingsgebied van artikel 53 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening valt.

Hierop gewezen, stelde de gemachtigde voor om in artikel 4, § 2, van het ontwerp uitdrukkelijk te verduidelijken dat het gaat om een “site, museum of regiobreed project dat valt onder artikel 53, lid 2, van de algemene groepsvrijstellingsverordening”. Als die wijziging wordt doorgevoerd, is duidelijk dat de ontworpen regeling niet moet worden aangemeld bij de Europese Commissie.

4.2. Daarnaast dient er nog op gewezen te worden dat, om een beroep te kunnen doen op de vrijstellingsgrond voorzien in artikel 53 van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, ook vereist is dat alle in deze bepaling vastgestelde specifieke voorwaarden en de in hoofdstuk I van deze verordening vastgestelde algemene voorwaarden vervuld zijn. In dit verband dient nog het volgende opgemerkt te worden.

4.2.1. Artikel 4, § 1, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat de steunintensiteit “wordt berekend op de bedragen voor de aftrek van belastingen of andere heffingen”. Deze bepaling dient beter afgestemd te worden op artikel 7, lid 1, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, waarin bijkomend bepaald wordt dat hierbij “geen rekening gehouden [wordt] met de belasting

⁹ Verordening (EU) Nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 ‘waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard’ (hierna: Algemene Groepsvrijstellingsverordening).

¹⁰ Overeenkomstig artikel 53, lid 2, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening kan dergelijke steun onder meer toegekend worden aan musea (punt a)) en aan “materieel erfgoed, waaronder alle vormen van [...] onroerend cultureel erfgoed en archeologische sites, monumenten, historisch locaties en gebouwen” (punt b)).

over de toegevoegde waarde die wordt geheven over in aanmerking komende kosten, of uitgaven die krachtens de toepasselijke nationale belastingwetgeving terugvorderbaar zijn.”

4.2.2. Artikel 6, tweede lid, van het ontwerp bepaalt de kostensoorten die voor subsidiëring in aanmerking komen. Deze kostensoorten kunnen in beginsel ingepast worden in artikel 53, lid 4 en 5, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, waarin de in aanmerking komende kosten voor investerings- en exploitatiesteun bepaald wordt. De gemachtigde bevestigde evenwel dat de woorden “waaronder inrichting” onder artikel 6, tweede lid, 1°, van het ontwerp geschrapt kunnen worden, aangezien deze niet voorkomen in het overeenstemmende artikel 53, lid 4, a), van de verordening.

4.2.3. Overeenkomstig artikel 8, lid 5, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening wordt in artikel 19, derde lid, van het ontwerp bepaald dat de subsidie niet kan worden gecumuleerd met de-minimissteun voor dezelfde in aanmerking komende kosten indien dergelijke cumulatie tot overschrijding van de maximale steunintensiteit zou leiden. Het ontwerp bevat evenwel geen uitdrukkelijke vereiste voor de aanvrager om in de subsidieaanvraag een verklaring op erewoord te geven over alle de-minimissteun die desgevallend voor hetzelfde project verkregen zou zijn, noch enige vergelijkbare vereiste. Gevraagd of zo wel afdoende verzekerd is dat de subsidieverlener kan nagaan dat deze vereiste gerespecteerd wordt, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“De aanvrager van de subsidie moet een financieel plan, inclusief sluitende cofinanciering indienen volgens artikel 7, §3, 3°. De cofinanciering die vereist is en die sluitend moet zijn, zal ons een beeld geven van de eventuele de-minimissteun die verkregen wordt door de aanvrager waardoor we kunnen nagaan of de maximale steunintensiteit wordt overschreden of niet.”

Indien het de bedoeling is dat over de naleving van artikel 8, lid 5, van de verordening gewaakt wordt op grond van de informatie opgenomen in het financieel plan, verdient het aanbeveling om het ontwerp aan te vullen met een verplichting voor de subsidieaanvrager om in het kader van dit financieel plan te verduidelijken of hij dergelijke de-minimissteun heeft ontvangen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. In het licht wat hierboven werd opgemerkt over de rechtsgrond (opmerking 3.2), dient het tweede streepje van de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef te worden weggelaten.

Artikel 2

6. Het is niet duidelijk waarom de lijst van punten die de projecten hanteren als “belangen” worden omschreven. De gemachtigde stelde voor om in de inleidende zin van artikel 2, § 5, van het ontwerp het woord “belangen” te vervangen door het woord “aandachtspunten”. Hiermee kan ingestemd worden.

7. In artikel 2, §§ 5 en 6, van het ontwerp wordt verwezen naar het ‘Toerisme+’-kader. Volgens de gemachtigde worden de principes van dit kader in de desbetreffende bepalingen weergegeven.¹¹ Bijgevolg heeft de bijkomende verwijzing naar het begrip ‘Toerisme+’-kader geen enkele normatieve draagwijdte en is ze overbodig. Die verwijzing kan derhalve telkens geschrapt worden.

Artikel 7

8. Artikel 7, § 3, van het ontwerp bepaalt dat een subsidieaanvraag op straffe van niet-ontvankelijkheid dient te voldoen “aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2”, terwijl in artikel 10 inzake de ontvankelijkheidsvoorwaarden enkel verwezen wordt naar artikel 2, § 3. De gemachtigde bevestigde dat ook in artikel 7, § 3, enkel verwezen dient te worden naar artikel 2, § 3.

Artikel 9

9. Artikel 9, tweede lid, 3°, van het ontwerp schrijft voor dat een extern jurylid van het beoordelingsteam het Nederlands als moedertaal heeft of het Nederlands “op gelijkwaardig niveau” machtig is.

In het licht van de gelijke behandeling van alle externe juryleden moet het niveau van taalkennis dat kan worden opgelegd redelijk verantwoord zijn en evenredig ten aanzien van het beoogde doel, in dit geval het kunnen voldoen aan de verplichtingen inzake het gebruik van de talen.¹² In de mate dat de ontworpen bepaling vereist dat het extern jurylid van het beoordelingsteam het Nederlands als moedertaal moet hebben of wanneer die het Nederlands niet als moedertaal heeft “het Nederlands op gelijkwaardig niveau” machtig dient te zijn, lijkt dit vereiste verder te gaan dan als noodzakelijk kan worden beschouwd voor de redelijke vervulling van de betrokken taken als lid van het beoordelingsteam.

Artikel 15

10. Overeenkomstig artikel 13, vierde lid, van het ontwerp houdt het project rekening met de principes van ‘Reizen naar Morgen’.¹³ Dit charter is evenwel niet opgesteld als een regelgevend instrument en is bovendien niet omgeven met de waarborgen waarmee klassieke regelgeving wel is omgeven, bijvoorbeeld op het vlak van de bekendmaking ervan overeenkomstig

¹¹ De gemachtigde lichtte dit kader als volgt toe: “het Toerisme+-kader kan je terugvinden op de website van Toerisme Vlaanderen en is in samenspraak met de provincie West-Vlaanderen en de sector opgesteld: [Toerisme+ folder NL.pdf](#).”

¹² Voor de evenredigheidstoets in het kader van de bevoegdheidsverdeling, zie GwH 12 maart 2015, nr. 28/2015, B.8.2. en B.8.3.

¹³ De gemachtigde lichtte deze principes als volgt toe: “de Reizen naar Morgen-visie is een visie die Toerisme Vlaanderen samen met de sector heeft opgemaakt en goed gekend zijn binnen de sector. De principes kan je terugvinden in het charter: [Reizen naar Morgen-Charter](#) | [Reizen naar Morgen](#).” Hij gaf daarbij eveneens aan dat het charter wordt opgesteld door de kerngroep van het ‘Reizen naar Morgen-netwerk’ (<https://www.reizennaarmorgen.be/netwerk/kerngroep>), waar ook o.a. een beperkt aantal eigenaars van toeristische etablissementen deel van uitmaken.

artikel 190 van de Grondwet. Bijgevolg dienen de principes die van normatieve aard zijn in het ontwerp zelf te worden bepaald of kan de minister worden gemachtigd om dit charter vast te stellen of goed te keuren.

11. Het temporeel toepassingsgebied van de verplichtingen bedoeld in artikel 15, §§ 5 tot 9, van het ontwerp blijkt onvoldoende uit de tekst van deze bepalingen. Hierover bevraagd, verklaarde de gemachtigde dat het de bedoeling is dat de begunstigden deze engagementen niet louter aangaan tijdens de realisatieperiode van het project maar ook gedurende de in § 4 bedoelde instandhoudingstermijn. Dit wordt best beter tot uitdrukking gebracht in de tekst van de ontworpen bepalingen.

12. In artikel 15, § 9, van het ontwerp dienen de woorden “vermeld in voorwaarden,” geschrapt te worden.

Artikel 16

13. De in artikel 16, § 4, van het ontwerp bedoelde termijn waarbinnen het eindrapport en de eindafrekening wordt bezorgd, is niet afgestemd op het scenario waarin de projectduur overeenkomstig artikel 2, § 7, van het ontwerp met maximaal één jaar verlengd wordt. De gemachtigde verklaarde dat aan de bepaling nog een zin toegevoegd zal worden waarin voorzien wordt dat deze termijn verlengd wordt in geval van een dergelijke verlenging.

14. Artikel 16, § 5, van het ontwerp bepaalt dat het saldo van de subsidie na de desbetreffende controle “kan [...] worden uitbetaald”. Hierover bevraagd verklaarde de gemachtigde dat het niet de bedoeling is om Toerisme Vlaanderen in dit verband een beoordelingsbevoegdheid toe te kennen en dat in het ontwerp verduidelijkt zal worden dat het saldo “na een gunstige beoordeling” van deze elementen “wordt uitbetaald”.

15. Artikel 16, § 5, van het ontwerp overlapt met artikel 5, derde lid, aangezien beide voorzien in de uitbetaling van het saldo van de subsidie. Hierover bevraagd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“In artikel 5, derde lid willen we aangeven dat de uitbetaling in twee schijven gebeurt: een voorschot van 50% en een afrekening van 50%. In artikel 16 schetsen we dan de voorwaarden voor de uitbetaling van de tweede schijf. We houden deze twee elementen het liefst gescheiden voor de duidelijkheid.”

Teneinde verwarring over de verhouding tussen beide bepalingen te vermijden, strekt het tot aanbeveling om in artikel 16, § 5, een verwijzing op te nemen naar het saldo bedoeld in artikel 5, derde lid.¹⁴

Artikel 18

16. De laatste zin van artikel 18, tweede lid, 2°, van het ontwerp bepaalt dat de Algemene Groepsvrijstellingsverordening in afwijking van de algemene regel op ondernemingen in moeilijkheden van toepassing is. Het komt aan de Vlaamse Regering evenwel niet toe om het toepassingsgebied van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening te bepalen. Zoals de gemachtigde erkende, betreft het een te letterlijke overname van de laatste zin van het corresponderende artikel 1, lid 4, c), van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening. De betrokken zin zou als volgt geherformuleerd kunnen worden:

“In afwijking daarvan kunnen ondernemingen die op 31 december 2019 niet in moeilijkheden verkeerden, maar ondernemingen in moeilijkheden werden gedurende de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2021, wel een subsidie krijgen.”

Artikel 21

17. Artikel 21, § 1, van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid voor Toerisme Vlaanderen (“Toerisme Vlaanderen kan...”) om de toegekende subsidie volledig of gedeeltelijk in te houden of terug te vorderen in de in deze paragraaf opgesomde omstandigheden. Punten 1°, 2°, en 4°, overlappen met de terugvorderingsgronden die reeds voorzien zijn in artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 ‘tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof’ (hierna: algemenebepalingenwet) en in artikel 76, § 3, van de VCO.

Uit artikel 13, eerste lid, van de algemenebepalingenwet en artikel 76, § 3, van de VCO volgt evenwel dat, wanneer de begunstigde van de subsidie in één van de in deze bepalingen bedoelde gevallen verkeert, de overheid niet over een discretionaire bevoegdheid beschikt omtrent de terugbetaling van de subsidies. Het betreft hier een volstrekt gebonden bevoegdheid, zodat de betrokken overheid zonder meer tot de volledige terugvordering moet overgaan. In zoverre de hypothesen bedoeld in artikel 21, § 1, van het ontwerp zich uitstrekken tot de gevallen bedoeld in voornoemde bepalingen, kan hierbij dus niet voorzien worden in de mogelijkheid van (een gedeeltelijke) terugvordering. De ontworpen bepaling dient op dit punt aangepast te worden teneinde geen onduidelijkheid te laten bestaan over het gegeven dat het om een gebonden bevoegdheid gaat en dat in dergelijke gevallen tot de volledige terugvordering moet worden overgegaan.

¹⁴ In artikel 5, derde lid, van het ontwerp zou bepaald kunnen worden dat het resterende saldo “overeenkomstig artikel 16, § 3,” wordt uitbetaald na de volledige verantwoording van de subsidie met de nodige verantwoordingsstukken.

18. Overeenkomstig artikel 21, § 1, 6°, van het ontwerp kan de toegekende subsidie volledig of gedeeltelijk worden ingehouden of teruggevorderd wanneer de “afgesproken resultaten” van het project niet bereikt zijn. Thans vereist het ontwerp evenwel, noch in het kader van de subsidieaanvraag, noch in het kader van de toekenningsbeslissing, dat de te bereiken resultaten gespecificeerd worden. Teneinde willekeur te vermijden, kan slechts in een dergelijke inhoudings- of terugvorderingsgrond voorzien worden indien gewaarborgd wordt dat de te bereiken resultaten bij aanvang van het project op een voldoende transparante en meetbare wijze bepaald zijn. Het ontwerp dient desgevallend aangevuld te worden met een dergelijke waarborg.

19. In artikel 21, § 2, van het ontwerp wordt verwezen naar de wet van 7 juni 1994 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen te doen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen van elke aard, die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zijn’. Daargelaten de vraag of er niet eerder naar het koninklijk besluit van 31 mei 1933 zelf verwezen moet worden, dient erop gewezen te worden dat artikel 129, 10°, van de wet van 3 maart 2026 ‘houdende harmonisatie van de geldende wetsebepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024’¹⁵ in de opheffing van dit besluit voorziet. Hierop gewezen, stelde de gemachtigde voor om de verwijzing naar dit besluit te schrappen.¹⁶

Hiermee kan ingestemd worden.

Slotopmerking

20. Om wetgevingstechnische redenen¹⁷ dienen doorheen het dispositief de verwijzingen naar “de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd” te worden vervangen door “de Vlaamse minister, bevoegd voor toerisme”.¹⁸

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC

¹⁵ Waarvan de inwerkingtreding volgens de huidige stand van het recht voorzien is voor 1 september 2026. Zie artikel 130 van deze wet, waarin verwezen wordt naar de datum van inwerkingtreding van de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek I van het Strafwetboek’ en van de wet van 29 februari 2024 ‘tot invoering van boek II van het Strafwetboek’.

¹⁶ De gemachtigde preciseerde nog dat het overbodig is om naar het koninklijk besluit te verwijzen aangezien het ontwerp zelf reeds afdoende “de nodige mogelijkheden [biedt] om de correctheid van de verklaringen na te gaan en eventueel misbruik te kunnen detecteren.”

¹⁷ Raad van State, *Beginnelsen van de wetgevingstechniek - Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, 2008, raadpleegbaar op https://www.raadvst-consetat.be/?page=technique_legislative&lang=nl, punt 167.

¹⁸ Er zou ook kunnen worden overwogen om een begrip ‘minister’ in die zin te definiëren in artikel 1 van het ontwerp.